శ్రీశ్రీ [illegible]

వేదాంతగ్రంథమాల

KENOPANISHAD

(In Telugu Verse)

TRANSLATED BY

Andipudi Somanatha Row,

TELUGU PANDIT

SREE RAJAH RAVU CHALLAYYAMMA RAVU

High School, Pittapur.

కేనోపనిషత్తు.

ఆంధ్ర పద్య కావ్యము [illegible]

పిఠాపురములోని శ్రీరాజా రావు చెల్లాయమ్మా

రావు హైస్కూలు తెనుగుపండితులగు

ఆదిపూడి సోమనాథరాయనిచే

రచింపబడినది.

మొదటికూర్పు 300 ప్రతులు.

Printed at the DHARMA SADHANI PRESS, and published by D. V. SURYAPRAKASA ROW, B. A., COCANADA.

PRICE 0-1-6, Including Postage. [వెల పోస్టేజితో రు 0-1-6

పీఠిక

ఇంతవరకు నా కోరిక పైన ఈశావాస్యోపని
షత్తును మ॥ రా॥ శ్రీ పాలెపు వెంకట సూర్యగోపాల
ము పంతులుగారును, కఠోపనిషత్తును మ॥ రా॥
శృంగారకవి సర్వారాయుడు పంతులుగారును తెనుగు
న పద్యకావ్యములుగ రచించిరి. ఇప్పుడావిప్రాశి రా
మనాథరావుగారు కేనోపనిషత్తును పద్యకావ్యముగ
రచించిరి. ప్రస్తుత మాంధ్రదేశమున గల సుప్రసిద్ధాం
ధ్ర కవులలో నాయన యొక్కరు.

ఉపనిషత్తునందు మొదట నున్న కేన శబ్దమును
బట్టి యీ యుపనిషత్తునకీ నామము వచ్చినది. తల
వకార శాఖకీ యుపనిషత్తు చెందియుండుట వలన దీని
కి తలవకారోపనిషత్తను నామాంతరము కలదు. ఒక
బ్రాహ్మణము యొక్క తొమ్మిదవ యధ్యాయ మీ
యుపనిషత్తనియు, విరక్తుడగు వానికి బ్రహ్మవిచారము
నిది ప్రశ్నోత్తర రూపమున దెల్పుచున్నదనియు శంకర
భాష్యము నుదాహరింపబడి యున్నది. మొదటి యెని

మిది యధ్యాయములందు హోమాదులు, ప్రార్థనో
పాసన విధానము తెలుపబడినవి దీనితో బ్రహ్మవిచా
ర మారంభ మగును.

దారాషుకో కేనోపనిషత్తును పారసీక భాష
యందు వ్రాయించెను. ఆంక్వేటిలు డూపెరాన్ ఫ్రెం
చి భాషయందును, రాజా రామమోహన రాయలు
మాక్సుముల్లరు ఇంగ్లీషునను, పోలీ మొదలగు వారు
జర్మను భాషయందును దీనిని వ్రాసియున్నారు.

కాకినాడ.
౨౦-౬-౩౧

దుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశ రావు.

ఓమ్.

కేనోపనిషత్తు.

—:౦:—

ప్రథమ ఖండము.

గీ. ప్రాణమానసములఁ దమ పనుల యందు
వీనుగన్నులఁ దమతమ విషయమునందు
వాక్కు నెంతయు దాని వ్యాపారమునను
వింతగాఁ గొల్పుచుండెడు వేలు పెవఁడు. ౧

గీ. అనుచు జిజ్ఞాసువగు శిష్యుఁ డడుగఁ గాన
యతని యాసక్తి కెంతయు నాత్మ మెచ్చి
చక్కఁగా బోధపడునట్టి చందమునను
బ్రహ్మవిదుఁడగు ఋషి యిట్లు పలుకఁ దొడఁగె.

గీ. కంటికిం గన్ను కర్ణంపుఁ గర్ణ మనుచు
వాక్కునకు వాక్కు ప్రాణంపుఁ బ్రాణ మనుచు
మనమునకుఁ గూడ బ్రహ్మమే మన సటంచుఁ

దీని నెల్లంబుగాను సద్ధీరు లెఱిఁగి
యమృతులై యుందు రిహలోక యాత్ర వీడి 3

గీ. కనులు వాక్కును గాని యా మనసు గాని
కనఁగొనఁగ లేని బ్రహ్మము గాంచు టెట్లు
దివ్యబ్రహ్మ స్వభావము దెలియకుండఁ
దెల్లముగ శిష్యకోటికిఁ దెలుపు టెట్లు? ౪

గీ. తానెఱుఁగు జగతి కంటెను గానరాని
కారణము కంటెఁ గూడను వేరుగాను
వెలయు నా బ్రహ్మమని తొంటి పెద్దలెల్లఁ
బలుకుచుండంగ వినియున్న వారము గద. ౫

గీ. వాక్కెద్దానిఁ దెలుపంగ వలను పడదొ
వాక్కెద్దాని చేతను బ్రకటితము లో
యదియె బ్రహ్మమ్ము తెలియర యైనయట్టి
దేదియును గూడ బ్రహ్మమ్ము గాదు వత్స.

గీ. మనసు మనకు దేనిఁ దెలియంగ సమర్థ గాదొ
దేనిచే సర్వము మదిఁ దెలియఁ గలదొ

యదియె బ్రహ్మమ్ము తదితర మైన యట్టి
దేదియును గూడ బ్రహ్మమ్ము గాదు వత్స. ౭

గీ. కనులు దేని స్వరూపముఁ గానలేవొ
కన్ను లెద్దానిచేతను గాంచఁ గలవొ
యదియె బ్రహ్మమ్ము తదితర మైన యట్టి
దేదియును గూడ బ్రహ్మమ్ము గాదు వత్స. ౮

గీ. వీనుఁ లెద్దాని వినుటకు వీలుగాదొ
వీనులెద్దాని చేతను వినఁ గలుగునొ
యదియె బ్రహ్మమ్ము తదితర మైన యట్టి
దేదియును గూడ బ్రహ్మమ్ము గాదు వత్స. ౯

గీ. తలఁపఁ బ్రాణమ్ము దేని కాదరువు కాదొ
ప్రాణ మెద్దానిచేతను బ్రాణ మగునొ
యదియె బ్రహ్మమ్ము తదితర మైన యట్టి
దేదియును గూడ బ్రహ్మమ్ము గాదు వత్స. ౧౦

ఇది ప్రథమ ఖండము.

సమాప్తము.

౨౫.

కేనోపనిషత్తు.

—:o:—

ద్వితీయ ఖండము.

గీ. బ్రహ్మమును గంటి నిందు దేవతలయందు
ననుచుఁ జెప్పుట యొక గొప్ప యగు నె వత్స
యనుచుఁ బలికెను గురుని వాక్యార్థ మెల్ల
నేకతంబుగఁ జింతించి యెఱుఁగు వాఁడు
బ్రహ్మము నెఱింగితి నటంచుఁ బలుకఁ గలఁడు. ౧

గీ. ఏను బ్రహ్మమ్ము నెఱిఁగియు నెఱుఁగ ననుచు
ననెడు గురువర్య వాక్యార్థమును నెఱుంగు
బ్రహ్మచారికి నిజముగా భవ్యమైన
విమల బ్రహ్మ స్వరూపమ్ము వేద్య మగును. ౨

గీ. తెలియ దని బ్రహ్మవేత్త దాఁ బలుకుచుండు
పలుకు లెంతయు సత్యమె వఱలుచుండుఁ

తెలియ దను వాఁడె బ్రహ్మమునుఁ దెలియుచుండుఁ
దెలియు నను వాఁడె బ్రహ్మమునుఁ దెలియకుండు.

గీ. బ్రహ్మమును నాత్మలోఁ జూచు బ్రహ్మవేత్త
యక్షయం బగు మోక్షంబు ననుభవించు
బ్రహ్మ సంబంధమైన నాత్మ బలముఁ గాంచు
నాత్మ విజ్ఞానమున మోక్ష మనుభవించు. ౪

గీ. ఇచట నాత్మ స్వరూపమ్ము నెఱుఁగఁ జేసి
సత్యముగ నాశ మొందు సంశయము లేదు
గాన భూతంబులం దెల్లఁ గ్రాలుచుండు
నద్వితీయమైన బ్రహ్మమ్ము నాత్మఁ గాంచి
ధీరు లిహలోక మూర్తిని దీర్చి యవల
మోక్ష సామ్రాజ్య పదవిని బొందఁ గలరు. ౫

ఇది ద్వితీయ ఖండము.

సమాప్తము.

ఓం.

కేనోపనిషత్తు.

తృతీయ ఖండము.

గీ. ఆ పరబ్రహ్మ మహిమచే నమరు లెల్ల
నసురతతుల జయించి మహోత్సవమున
నా పరబ్రహ్మ మహిమను నాత్మ మఱచి
కాంచిన జయంబు తమదని గర్వపడిరి. ౧

గీ. అంతయు నెఱింగి బ్రహ్మ మా యమరులకున
దగిని వారిని గర్వము దొలఁగఁ జేయఁది
యక్షముగఁ బొడగట్టిన నద్ది చూచి
నెదియా భూత మిద యని యెంచి సురలు. ౨

గీ. పూజ్యమై యొప్పుచుండు నీ భూత మెదియొ
యరసి రమ్మని పంపిరి యగ్నిహోత్రు
వడిగఁ బరుగెత్తు కొని వచ్చు వహ్నిఁ జూచి
యక్షు మెలుఁగెత్తి నీ వెవ్వఁ డనుచు నడిగె. ౩

గీ. జాతవేదాఖ్యచేత విఖ్యాతుఁ డైన
యగ్ని నే నని గర్వించి యనలుఁ డనియె
నయిన నీ బల మెంతని యక్ష మడుగ
నవని నన్నిఁటి దహియింతు ననియె నగ్ని. ౪

గీ. అప్పు డొక గడ్డి పోచను నగ్ని ముందు
యక్ష మిడి దీనిఁ గాల్పు మంచనిన నగ్ని
నాడు గడఁగియు గడ్డిని గాల్ప లేక
గర్వమును వీడి వేల్పుల కడకు మరలి
యక్షము నెఱుంగఁ జాలనం చనియెఁ గీలి. ౫

గీ. పూజ్యమై యొప్పుచుండు నీ భూత మెదియొ
యరసి రమ్మని వాయువు నంపి రంత
నా క్షణంబున వచ్చి వాయువును జూచి
యక్ష మలుఁగత్తి నీ వెవ్వఁ డనుచు నడిగె. ౬

గీ. మాతరిశ్వాఖ్యచేత విఖ్యాతుఁ డైన
వాయు వే నని గర్వించి పలికె గాలి;
యయిన నీ బల మెంతని యక్ష మడుగ
నన్నిఁటిని బట్టి కదలింతు ననియె గాలి. ౭

గీ. అప్పు డొక గడ్డి పోచను ననిలు ముంచు
యక్ష మిడి దీనిఁ గదలింపు మనిన గాలి
కదలఁ గదలంగియు గడ్డిని గదప లేక
గర్వమును వీడి వేల్పుల కడకు మరలి
యక్షము నెఱుఁగఁ జాలనం చనియె గాలి. ౮

గీ. పూజ్యమై యొప్పుచుండు నీ భూత మదియె
యరసి రమ్మని యింద్రుఁ బంప నతఁడు
వడిగ బయవెత్తుకొని యట వచ్చి చూడ
దృష్టి కా యక్ష మట్టె యదృశ్య మయ్యె. ౯

గీ. ఆ గగనమందె యపుడే యమర పతియుఁ
గాంతిచేఁ గ్రాలు నా హైమవతిని సుతను
నుమను దర్శించి కరకమలముల మోడ్చి
యక్ష మిదియేమి తెలవిత్వ మనుచు వేఁడె. ౧౦

ఇది తృతీయ ఖండము.

సమాప్తము.

ఓం.

కేనోపనిషత్తు.

—:o:—

చతుర్థ ఖండము.

గీ. యక్ష మిది బ్రహ్మ మాలింపు మమరనాథ
యసురుల జయించు శక్తి యీ కదియె యొసఁగె
ననుచుఁ బార్వతి యింద్రున కతిముదమునఁ
దెలుప బ్రహ్మస్వరూపముఁ దెలిసె నతఁడు. ౧

గీ. అగ్నియును వాయువును మఱి యమరపతియుఁ
దొలుత బ్రహ్మస్వరూపముఁ దెలిసి రట్లు
గానఁ దక్కిన వేల్పుల కంటె వార
లెంతయుఁ బ్రభావమున మించి యెసఁగుచుండ్రి.

గీ. వారిలోఁ దొలుత యక్షమ్ము బ్రహ్మమంచు
దేవనాథుండె యుమచేతఁ దెలిసెఁ గాన
నతఁడె మహిమను నెల్ల దేవతల మించి
రాజిలుచున్నాఁడు విశ్వవిఖ్యాతుఁ డగుచు. 3

గీ. మెఱసి మిఱుమిట్లు గొలిపెడు మెఱుపు మాడ్కిఁ
బ్రకటమై మాయమగు తెప్ప పాటు లోన
కాన బ్రహ్మ స్వరూపముఁ గాంచు టరిది
యిదియె బ్రహ్మోపదేశమై యొసఁగు వత్స. ౮

గీ. బ్రహ్మమును బొందవలె నని భావమందు
దృఢతరం బగు సంకల్ప మొసఁగువాఁడు
బ్రహ్మమునకు సమీపమై వఱలు ననుట
ప్రత్యగాత్మోపదేశమై పరఁగు వత్స. ౯

గీ. ప్రాణులకుఁ బొందఁ దగినది బ్రహ్మ మనుచు
నెంచి తద్బ్రహ్మమును నుపాసించు వాఁడు
జేరి యుండంగఁ బ్రాణులు గోరుచుంద్రు
బ్రహ్మమును జేరఁ గోరుడు పగిది వత్స.

గీ దేవ! యుపనిష దర్థముఁ దెలుపుఁ డనుచు
నమల భక్తిని నన్నుఁ జేరి యడుగు కతన
నతి కఠినమైన యుపనిష దర్థమెల్లఁ
దెలిపినాఁడను జక్కఁగాఁ దెలియు వత్స ౧౧

గీ. బ్రహ్మమును బొంద వాంఛించు వారలకును
దపము, శర్మము, దమమును దగిన పనులు
వేద వేదాంగ సత్యముల్ విమలమయిన
బ్రహ్మ విద్యకు నెలవులై పరఁగు వత్స. ౮

గీ. బ్రహ్మ విద్యను బైఁ జెప్పఁ బడినయట్లు
తెలిసికొను వాఁడు పాపముల్ దొలఁగిపోయి
శ్రేష్ఠమై శాశ్వతంబుగఁ జెలఁగుచుండు
స్వర్గలోకాన వసియించు నతఁడు వత్స. ౯

ఇది చతుర్థ ఖండము.

సర్వము

సమాప్తము.

ధర్మసాధనీ ముద్రాలయము, కాకినాడ.

10380